

## Innehållsförteckning

### Den finländska banksektorns stabilitet står alltjämt på fast grund, men finansmarknadsturbulensen ökar osäkerheten

- Banksektorns riskhanteringsförmåga är stark.
- Den ekonomiska tillväxten beräknas avta men kreditförlusterna skapar ännu inga problem även om de procentuellt har ökat kraftigt.
- Allmänt taget skrev de finländska bankerna ned sina investeringar i rätt liten utsträckning.
- Bankernas likviditet fortsatt god.
- De ökade finansieringskostnaderna anstränger lönsamheten.

### Den finansiella sektorns omvärld

- Den kris som spritt sig från bolånemarknaden i USA har sänkt de ekonomiska prognoserna också i euroområdet.
- Misstroendet mellan bankerna ledde till betydande likviditetsstörningar på interbankmarknaden.
- På obligationsmarknaden steg kreditriskpremierna kraftigt.
- Aktiemarknaden söker riktning efter marknadsturbulensen.

### De finländska bankerna är kapitalstarka

- Trots den senaste tidens marknadsturbulens är de finländska bankernas kapitaltäckning fortsatt god.
- Även finans- och försäkringskonglomeratens kapitaltäckning är fortsatt god.

### Utlåningstakten högre än året innan; problemkrediterna till icke-finansiella företag och hushåll ökade

- Efterfrågan på lån fortsatte att öka kraftigt.
- De icke-finansiella företagens upplåning ökade.
- Höjda räntor och bostadspriser och osäkerheten på marknaden dämpade dock hushållens efterfrågan på lån.
- Förfallna och oreglerade lån till icke-finansiella företag och hushåll ökade i en allt snabbare takt, men låneportföljernas kvalitet hade ännu inte märkbart försämrats, eftersom problemfordringarnas relativa andel av utlåningen var obetydlig.
- Nedskrivningarna på lån vände uppåt.
- Hushållens skuldsättning nådde en ny rekordnivå.

### Fortsatta utmaningar för bankerna i deras upplåning

- Den kraftigt ökade inlåningen förbättrade likviditeten i bankerna.
- Marknadsoron, som utlöstes av problemen med subprimelånen, har försvårat framför allt den långfristiga upplåningen för bankerna.

### Ränteriskerna i banksektorn fortsatt låga

- Den kraftigt ökade utlåningen har inte ökat ränteriskerna i bankerna i någon större grad
- Inte ens stora ränteförändringar äventyrar i sig kapitaltäckningen i banksektorn

### **Investeringsjänstesektorn växer**

- Antalet tjänsteleverantörer i investeringsjänstesektorn växer i och med MiFID
- På investeringsjänsteområdet var lönsamheten och kapitaltäckningen fortsatt god 2007
- Det osäkra marknadsläget och nya aktörers inträde på marknaden förebådar en hårdare konkurrens

### **Utvecklingen på fondmarknaden vände**

- Ökningen i fondkapital avtog på grund av den finansiella oron
- Marknadsfluktuationerna avslöjade risker i fondsparandet
- Fondbolagen redovisade alltför goda resultat 2007

## Den finländska banksektorns stabilitet står alljämt på fast grund, men finansmarknadsturbulensen ökar osäkerheten

### Krisen beror på osund bolånggivning

För ett par decennier sedan befann sig den finländska banksektorn i kris. Krisen föregicks av kraftig utlåning och präglades av stigande låneräntor, sjunkande bostadspriser och problem med skötseln av bolånen. Samma utveckling pågår nu i USA. Den finländska banksektorns problem i början av 1990-talet påverkade inte världsekonomin i någon större grad. Detsamma gäller inte de amerikanska bankernas problem. Problemen, som började på den amerikanska bolånemarknaden, drev den globala finansmarknaden i stora svårigheter och USA nästan in i en recession. Tillväxten i hela världsekonomin väntas därför avta.

### Från stort risktagande till förtroendekris

Finansmarknaden präglades ännu för ett år sedan av riklig tillgång på likviditet till skäligt pris, riskvilliga investerare och nya komplicerade investeringsprodukter som spred risken över världen och dolde den. När de amerikanska subprimekunderna inte längre klarade av att amortera sina bolån, gjorde risken sig påmind, men ovisshet rådde om var risken låg och hur stor den var.

Eftersom bankerna inte kunde bedöma riskerna i andra bankers investeringar förlorade de förtroendet för varandra och blev ovilliga att låna varandra pengar. På penningmarknaden torkade likviditeten in och marknaden för investeringar tynade bort. Läget har försvårats också av att bankerna redan har varit tvungna att lagra upp likviditet för att säkra sina egna behov och därför har lånat mindre på penningmarknaden.

Många amerikanska och några europiska banker har varit tvungna att redovisa stora förluster på värdepapperiserade bolån och bolånederivat. Ökade riskpremier och tynande marknader har lett till nedskrivningar också av andra investeringsinstrument än värdepapperiserade bolån. Vissa stora affärsbanker och investeringsbanker har på grund av nedskrivningar redovisat rejäla förluster.

### Den finländska banksektorns stabilitet är orubbad

Stabiliteten i den finländska banksektorn är inte hotad. Det finns ingen återvändo till de senaste årens toppresultat men banksektorn kommer fortsättningsvis att gå med vinst. Finansinspektionen samlade riskbedömningar visar att institutens kapitalbas är tillräcklig men riskhanteringen behöver ses över.

Enligt de samlade riskbedömningarna var bankernas kreditriskpositioner och strategiska risk i regel skäliga och deras marknadsriskpositioner låga. Finanskonglomeratens marknadsriskpositioner bedömdes däremot vara skäliga. För konglomeraten är försäkringssektorns omfattande investeringsverksamhet en klar riskfaktor som under den rådande marknadsturbulensen redan delvis har konkretiserats.

På grund av de många osäkerhetsfaktorerna kring finansmarknaden är utsikterna på längre sikt delvis oklara. Även faktorer som bidrar till banksektorns stabilitet omges av osäkerhet som inte lätt kan åsidosättas.

### Inga större förändringar av den kreditrisk som beror på den ekonomiska utvecklingen

Tron på banksektorns stabilitet stärks av att den ekonomiska tillväxten inte beräknas avta dramatiskt i Europa. Också i Finland står vi inför en svagare konjunkturfas än under de närmast föregående åren men ekonomin väntas trots allt fortsätta att växa, sysselsättningen förbättras, inkomstnivån stiga och exporten dra rätt bra. Under sådana förhållanden klarar lånekunderna i allmänhet av att sköta sina lån. Enligt bankernas egna stresstester skulle deras kapitalbas räcka till och hela sektorns rörelseresultat förbli positivt även om bruttonationalprodukten skulle minska tre år i följd.

Företagen har ökat sin bankupplåning på grund av den ökade turbulensen på marknaden. Ingen enskild bransch visar klart problem på grund av oreglerade krediter, men av de kapitalintensiva branscherna hotas

skogsindustrin av många externa hotbilder. Om den ekonomiska tillväxten skulle bli klart svagare än beräknat skulle kreditrisken i stor utsträckning realiseras genom företagskrediterna.

Oreglerade hushållskrediter väntas inte hota bankernas riskhanteringsförmåga under de närmaste åren. Nedgången på den amerikanska fastighetsmarknaden och de svårigheter som kan skönjas också i Europa (Storbritannien, Spanien och Danmark) bidrar till ökad osäkerhet också i Finland. Bolånen och bostadspriserna har under en längre tid ökat också i Finland och detta är en riskfaktor för bankerna.

För enskilda hushåll kan svår skuldsättning och stigande räntor orsaka problem. Det är svårt att få en tydlig bild av hur stora svårigheter hushållen har att sköta sina lån, eftersom bankerna rätt automatiskt beviljar amorteringsfrihet bara kunderna klarar av att betala räntorna. Problemen kan därför fortgå under en lång tid innan de syns som en ökning av de oreglerade krediterna. De oreglerade krediterna håller på att öka, men deras andel av utestående krediter är fortfarande rätt liten.

### Hittills har banksektorn skrivit ned sina investeringar i rätt liten utsträckning

Banksektorns stabilitet hotas inte heller av nedskrivningar på kort sikt. Problemen på de internationella finansmarknaderna har allmänt taget skapat rätt små behov av nedskrivningar i de finländska bankerna jämfört med bankerna i många andra länder. De finländska bankerna har mycket få direkta investeringar i subprimerelaterade instrument. Prisfallet på obligationer till följd av de ökade riskpremierna har endast obetydligt försvagat banksektorns riskhanteringsförmåga.

Marknaden för obligationer och strukturerade investeringar har delvis stagnerat och riskpremierna har ökat på grund av den finansiella oron. De finländska bankerna har inga större strukturerade investeringar i sina balansräkningar. På grund av att likviditeten torkat in går det inte i alla lägen att få offentliga prisnoteringar på aktiva marknader och därför har investeringarna varit svåra att värdera. Värderingen har berett problem både för tillsynsmyndigheterna och för tillsynsobjekten.

Försäkringsbolagen och därigenom också de finansiella konglomeraten har däremot betydande innehav av obligationer och strukturerade värdepapper både direkt och indirekt via s.k. hedgefonder. Försäkringsbolagens placeringar är också överlag mer riskfyllda än de som finns i bankernas likviditetsreserver.

### Bankernas likviditet fortsatt god

En bidragande orsak till banksektorns stabilitet är bankernas goda likviditet. De finländska bankerna drar nytta av ett gott anseende och ökad inlåning. Stigande marknadsräntor, nya konkurrenter och den allt dyrare marknadsfinansieringen har i hög grad bidragit till ökad konkurrens om inlåningskunderna. Samtidigt har placeringar på grund av de osäkra marknadsförhållandena flyttats från placeringsfonder och aktier till bankinlåning.

Den kraftiga inlåningsökningen har lett till att bankerna delvis har varit överlikvida och därför inte behövt skaffa långfristig, dyr marknadsfinansiering. En bidragande orsak är visserligen att tyngdpunkten strukturellt har legat på kortfristig finansiering. De finländska bankerna betraktas av marknaden i regel som tillförlitliga och kostnaderna för finansieringen är därför skäliga i Finland i jämförelse med många andra länder men dock klart högre än tidigare.

Finansinspektionen har länge oroat sig för de risker som de små marginalerna på bolånen innebär i ett läge med stigande finansieringskostnader. Finansinspektionens farhågor förefaller nu tyvärr att slå in, eftersom priset på både marknadsfinansiering och inlåning har stigit och räntenettet håller på att börja sjunka.

### Viktigt att förtroendet återställs

Den nordiska bankkrisen i början av 1990-talet och de amerikanska bankernas nuvarande problem har många likheter. Det är därför inget under att jämförelseobjekt till bankkrisen i USA söks i Norden. För den globala ekonomin är det önskvärt att lugnet på finansmarknaden och förtroendet mellan penningmarknadsaktörerna återställs.

Den pågående finansmarknadsturbulensen är ett exempel på hur snabbt problem numera sprids från ett land till ett annat. Det internationella tillsynssamarbetet blir allt viktigare.

### Närmare upplysningar

byråchef Jaana Rantama, telefon 010-831 52 81.

## Den finansiella sektorns omvärld

### Omvärdens effekter på företagen under tillsyn

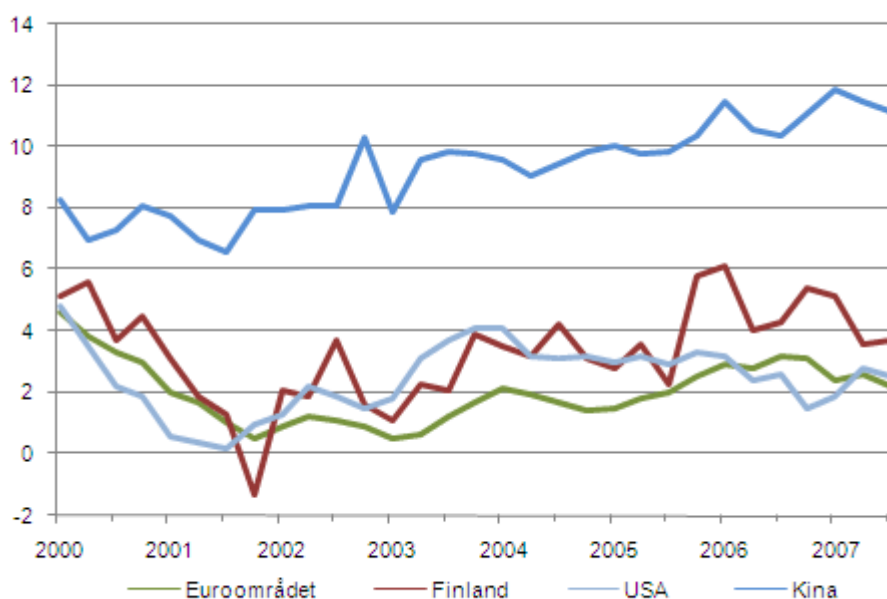
Krisen som fick sin början på USA:s bostads- och lånemarknad har spritt sig till den globala finansmarknaden och effekterna har börjat påverka utsikterna för realekonomin också utanför USA. På den finländska finansmarknaden speglas detta särskilt i ett mer åtstramat likviditetssläge, bredare kreditriskmarginaler och nervositet på värdepappersmarknaden. De finländska bankernas omvärld är alltså rätt gynnsam, även om utsikterna håller på att bli dystrare.

### Den globala tillväxten håller på att mattas av

Bostadspriserna har sjunkit kraftigt på många håll i USA. I kombination med de finansiella problemen har detta påverkat USA:s realekonomi som närmar sig eller kanske redan befinner sig i en recession.

I Europa har excesserna på bolånemarknaden sannolikt varit små i jämförelse med USA, men risken för prisfall har ändå ökat. De finansiella problemen syns också i företagens förtroendesiffror. Genom förmögenhetseffekten kan de dessutom påverka konsumtionsbenägenheten. Den stigande inflationen har dragit ned på den privata konsumtionen.

Årlig BNP-förändring i vissa länder



Källa: Bloomberg.

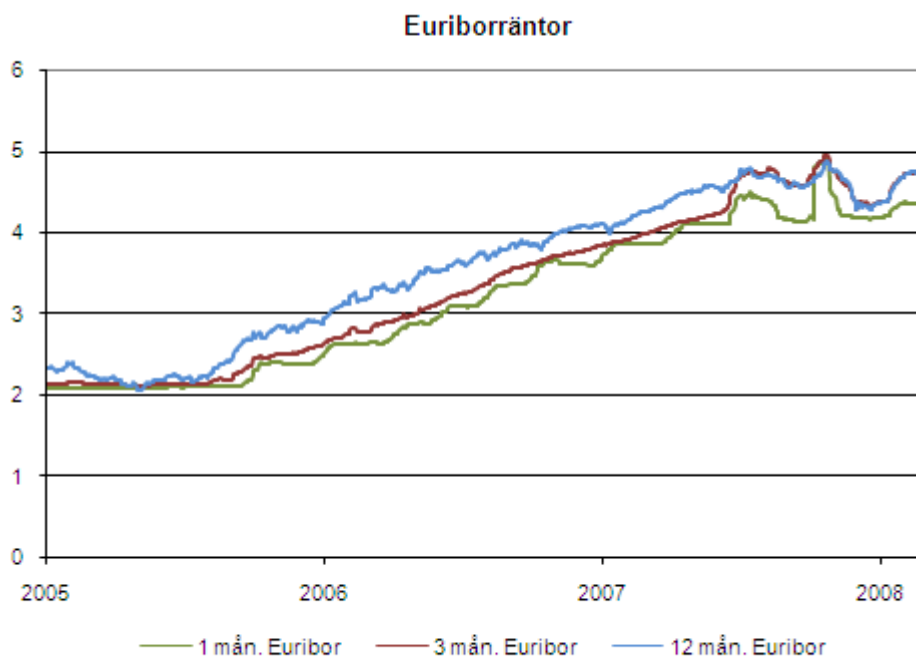
### Avmattningen i den globala ekonomin har försvagat tillväxtutsikterna för Finland

Den ekonomiska tillväxten var hög i Finland 2007 då BNP ökade med omkring 4 procentenheter. Ekonomin fick draghjälp särskilt av den privata konsumtionen. Den gynnsamma utvecklingen på arbetsmarknaden fortsatte och konsumenternas förväntningar på den egna ekonomin var fortsatt starka. Inte bara de svagare utsikterna för den globala ekonomin utan också den stigande inflationen i Finland under andra halvåret kastade sin skugga över den ekonomiska utvecklingen.

Den ekonomiska tillväxten väntas avta 2008 men än finns det inte några tecken på en dramatisk förändring. Avmattningen i den globala tillväxten beräknas minska exporten. Utvecklingen av byggnadsinvesteringarna förväntas bli fortsatt tudelad: bostadsbyggandet minskar och övrigt byggande ökar.

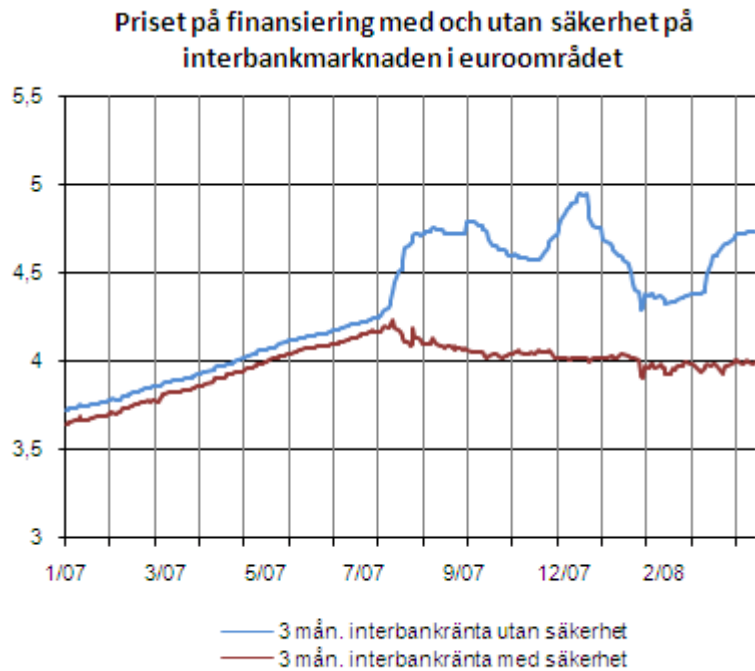
### Betydande likviditetsstörningar på räntemarknaden

Marknadsoron, som utgick från bostadsmarknaden i USA, har påverkat räntemarknaden i form av exceptionellt stark turbulens. Fram till augusti 2007 steg penningmarknadsräntorna trendmässigt, men när de dåliga subprimenhyheterna ökade i början av hösten uppstod oro på räntemarknaden på grund av det osäkra läget.



Källa: Finlands Bank.

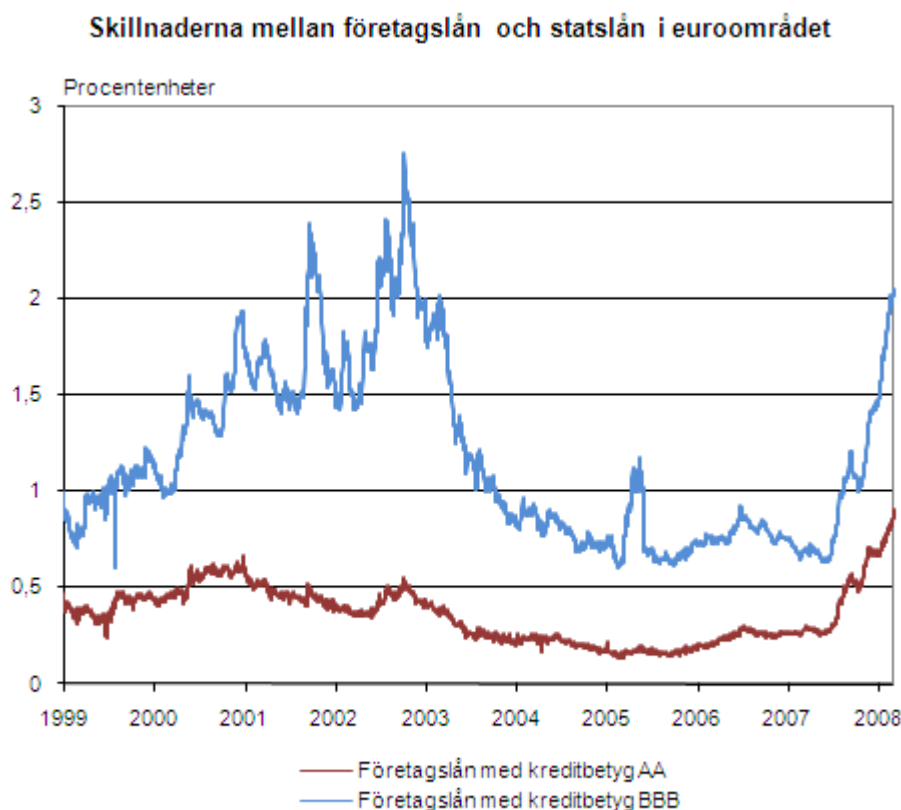
Diagrammet nedan visar hur kraftigt interbankräntorna utan säkerhet reagerade på händelserna i augusti. Den tidigare skillnaden på 10 räntepoäng mellan finansiering med och utan säkerhet sprängdes vid årsskiftet och steg med 90 räntepoäng. I januari–februari stabiliserades marknaden tillfälligt efter årsskiftet med typiskt bristande likviditetsläge, men prisdifferensen ökade åter snabbt då osäkerheten fortsatte i mars.



Källa: Bloomberg.

### Turbulens på marknaden för företagslån

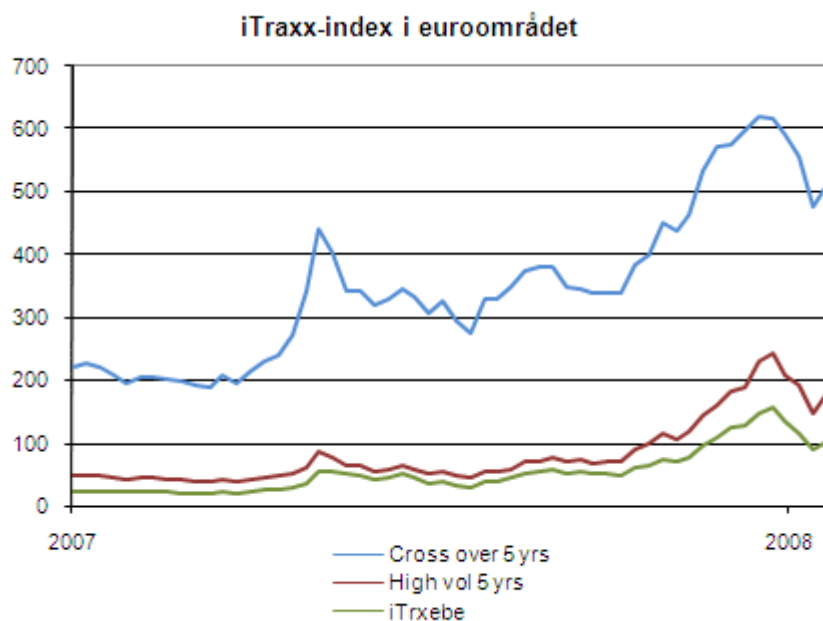
På marknaden för företagslån steg riskpremierna kraftigt. Diagrammet nedan beskriver avkastningsskillnaden mellan vissa företagslån (kreditbetyg AA och BBB) och statslån i euroområdet. Efter IT-bubblan och åtminstone fram till början av 2007 var skillnaderna i avkastning mycket små, men på sommaren började räntorna på företagslån åter stiga kraftigt.



Särskilt CDS<sup>1</sup>-marknaden har varit på tapeten under året. På den prissätts kreditrisken i investeringarna och överförs mellan marknadsaktörerna. Också i euroområdet har de på CDS-marknaden prissatta kreditriskpremierna stigit, särskilt efter årsskiftet. iTRAXX-indexen visar kreditriskmarginaler beräknade på basis av CDS-kontrakt i europeiska företag inom olika branscher. Investment grade-marginalen består av 125 företag från sex olika branscher. Det s.k. iTRAXX Crossover-indexet för bolag med särskilt lågt kreditbetyg (40 företag med sämre kreditbetyg än investment grade) har stigit kraftigt, vilket speglar omprissättning av risker på marknaden.

1 CDS (Credit Default Swap) är ett finansiellt instrument, som används för att överföra kreditrisken i en investering till motparten.





Bland olika branscher har särskilt aktörerna inom den finansiella sektorn varit föremål för livlig handel på CDS-marknaden.

### Penningmarknadsräntorna väntas sjunka

Ränteförväntningarna som härleds från marknadspriserna har varierat kraftigt på senare tid i takt med den publicerade informationen och marknadsoron.

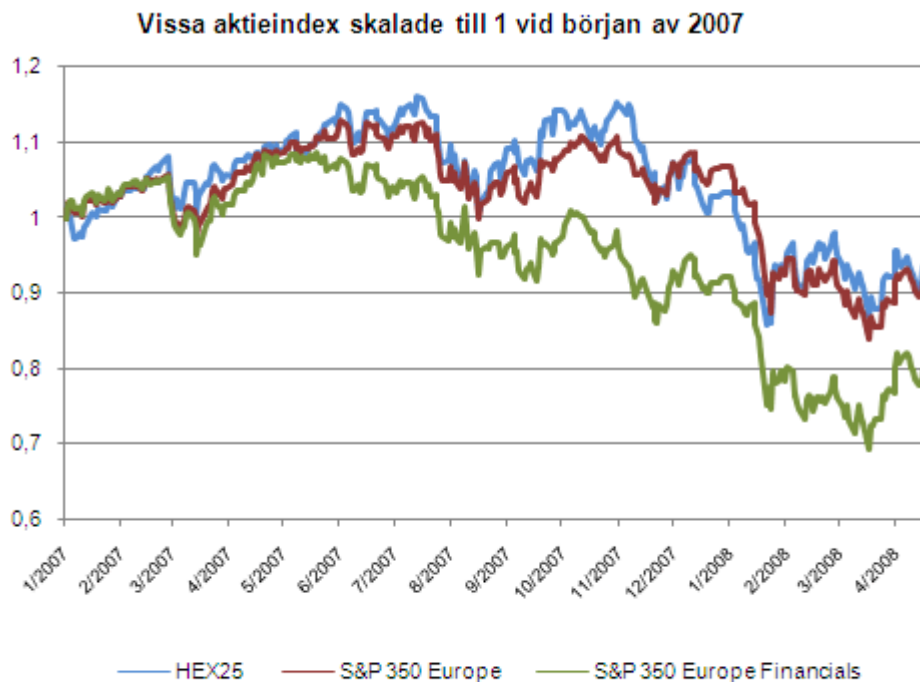
Den 18 mars sänkte den amerikanska centralbanken Federal Reserve sin centrala styrränta med 75 räntepunkter till 2,25 % och lämnade möjligheten för ytterligare räntesänkningar öppen. Baserat på prissättningen på marknaden väntas räntesänkningarna fortsätta.

I euroområdet ligger räntan fortfarande på en klart högre nivå, eftersom ECB:s lägsta anbudsränta har legat på 4 % alltsedan juni 2007. Interbankräntorna utan säkerhet (Euribor) har legat på en klart högre nivå (ca 4,5–4,7 %) på grund av misstroendet mellan bankerna.

Utgående från beräkningar som härletts från marknadsräntorna kommer de korta marknadsräntorna (Euribor) under följande år knappast att stiga över 5 %, utan marknaden förväntar sig tvärtom att räntorna sjunker en aning. Men det är värt att förbereda sig även på andra räntescenarier.

### På aktiemarknaden har förekommit korrigeringsrörelser

Riklig likviditet och investerarnas riskvilja speglades i ökade strukturaffärer med kapitalinvestorare och överhuvudtaget med hög lånefinansiering, vilket drev upp aktiekurserna under de senaste åren. Aktiekurserna fick alltjämt stöd av kraftiga resultatförbättringar och vinsternas andel av BNP ökade exempelvis i USA till rekordhög nivåer.



Källa: Bloomberg.

Genom subprimekrisen blev marknaden igen alltmer volatil och riskmedveten. Särskilt riskpremierna höjdes medan resultatprognoserna sänktes. Mest har naturligtvis de finansiella företagen lidit av turbulensen och för vissa av dem har resultaten försvagats avsevärt på grund av nedskrivningar.

### Närmare upplysningar

finansanalytiker Toni Honkaniemi, puhelin 010 831 5222.

## De finländska bankerna är kapitalstarka

Vid en jämförelse av kapitaltäckningstal bör observeras att hela sektorn tillämpade de gamla kapitaltäckningsreglerna (Basel I) vid beräkning av nyckeltalen för 2006. Av de stora bankerna tillämpade OP-Pohjola-gruppen och Sampo Bank ännu i fjol de gamla reglerna. Först i år tillämpar hela sektorn de nya reglerna.

### Banksektorn domineras av några få marknadsaktörer

De finländska nyckeltalen omfattar alla inhemska inlåningsbanker och utländska inlåningsbankers dotterbanker i Finland. I praktiken dominerar några få bankkonglomerat de finländska nyckeltalen. Nordea Bank Finland står för drygt 50 % av kapitalbasen och kapitalkraven i banksektorn. Av kapitalbasen och kapitalkraven i banksektorn svarar de tre största marknadsaktörerna för drygt 90 %.

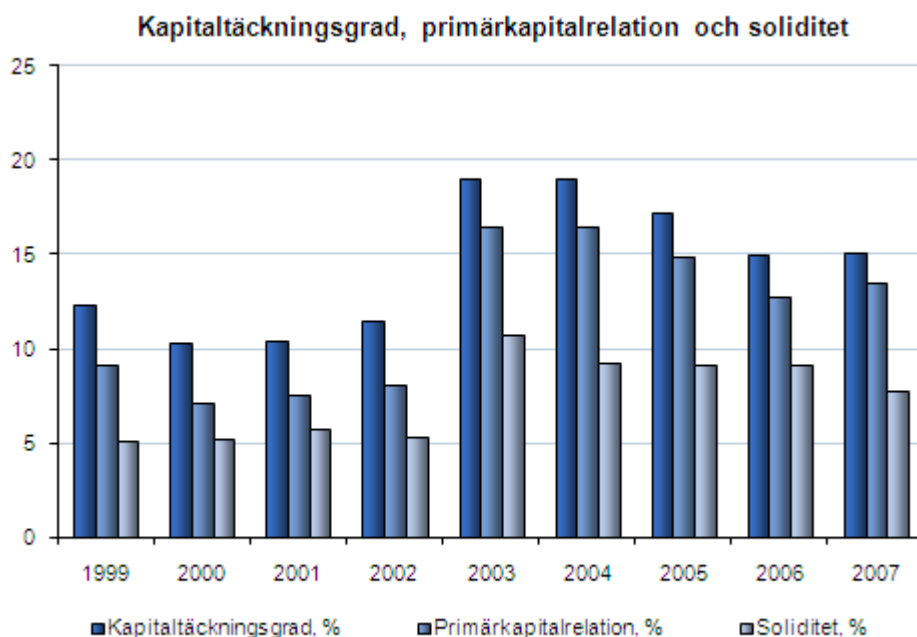
### Måttliga förändringar i banksektorns kapitaltäckning

Någon större diskontinuitet har övergången till Basel II inte inneburit beroende på att reformen ännu inte är slutförd och att så kallade golvregler, som begränsar stora kapitaltäckningsminskningar under tre år, tillämpas (se motsvarande nummer av nyhetsbrevet 2007, som finns enbart på finska och engelska). På längre sikt kommer övergången till Basel II troligen i de flesta fall att minska kapitalbehovet och förbättra nyckeltalen. Å andra sidan tas kapitalkrav för operativ risk in som ett helt nytt element. För att underlätta

jämförelser redovisas i figuren nedan även soliditeten, som beräknas på samma sätt som före Basel II-reformen.

Den senaste tidens marknadsturbulens har inte haft någon betydande effekt på de finländska bankernas kapitaltäckning. Nästan alla finländska banker har lyckats undvika stora nedskrivningar till följd av subprimekrisen.

Kapitaltäckningsgraden för banksektorn som helhet ligger oförändrad på 15,1 %. Primärkapitalrelationen (Tier 1) har däremot stigit från 12,8 % till 13,5 %. I europeisk jämförelse är den finländska banksektorn alltså mycket kapitalstark.

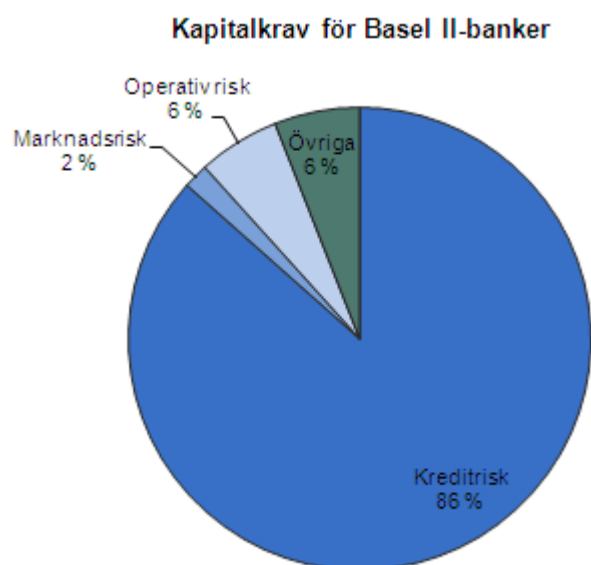


Källa: Finansinspektionen.

Bankernas kapitaltäckningsgrad varierade för de olika konglomeraten och koncernerna. De finländska bankkoncernernas kapitaltäckning var dock tillräcklig eftersom den ligger över de rätt konservativa nivåerna 10 % (total kapitaltäckningsgrad) och 6 % (primärkapitalrelationen). Minimikapitalkraven är 8 % respektive 4 %.

### Fortsatt god kvalitet på kapitalbasen

Bankernas kapitalbas höll alltså god kvalitet. Största delen av kapitalbasen består av primärt kapital, vars procentuella andel ökade från föregående år.



Källa: Finansinspektionen.

### Kapitalkrav för kreditrisk

Minimikapitalkraven för Basel II-bankerna dominerades av kapitalkravet för kreditrisk med en andel på närmare 90 %.

De stora bankerna hade 2007 ännu inte i nämnvärd utsträckning kunnat dra nytta av de minskade Basel II-kapitalkraven för kreditrisk. Nordea Bank Finland var den enda bank som fått tillstånd att använda en metod baserad på intern riskklassificering (IRB) för beräkning av en del av exponeringarna. De små bankerna, som i regel började använda schablonmetoden enligt Basel II vid början av 2007, kunde dra nytta av de minskade kapitalkraven framför allt i fråga om exponeringar med säkerhet i fastighet (bostadslån).

Enligt en undersökning som Finansinspektionen genomförde hösten 2007 har bankerna bara i fråga om säkerheter i fastighet använt kreditriskreducerande åtgärder enligt Basel II vid beräkning av kapitalkraven.

### Svagt ökade kapitalkrav för marknadsrisk

Den kapitalbas som krävs för täckning av marknadsrisk har utvecklats ojämnt, men i de flesta fall ökade den något 2007. Kapitalkraven för marknadsrisk är dock små jämfört med den kapitalbas som krävs för täckning av kreditrisk.

För de banker som aktivt bedriver handel har kapitalkraven legat under 2 % av kapitalbasen. Däremot har kapitalkraven för banker som fokuserar på investeringstjänster i proportion varit högre än för andra inlåningsbanker, eftersom deras utlåning är mindre. I någon utsträckning beror fördelningen av kapitalkravet på kredit- och marknadsriskerna på om relativt stora likviditetsbuffertar för skuldebrev redovisas i finansieringsverksamheten eller i handelslagret.

### Bankernas tillämpning av kapitaltäckningsreglerna för operativ risk

Kapitalkravet för operativ risk beräknas genom att vikta genomsnittet av de intäktsposter från de tre senast föregående boksluten som ingår i den så kallade intäktsindikatorn med faktorn 0,15. En banks storlek och arten av dess verksamhet påverkar kapitalkravet för operativ risk i förhållande till det sammanlagda kapitalkravet för banken. I en inlåningsbank var kapitalkravet för operativ risk ca 504 miljoner euro och det sammanlagda kapitalkravet 5 330 miljoner euro, medan motsvarande belopp i en bank med mindre omfattande verksamhet var ca 10 miljoner euro respektive 20 miljoner euro.

Införandet av de nya kapitaltäckningsreglerna har kommit i gång utan problem. Finansinspektionen har inte behövt vidta några väsentliga korrigerande åtgärder på grund av kapitaltäckningsberäkningarna, inte heller har de nya reglerna medfört några större tolkningsproblem. Däremot fäster Finansinspektionen fortlöpande i sitt tillsynsarbete största vikt vid kapitalutvärderingsprocessens utveckling i instituten under tillsyn.

### **Finans- och försäkringskonglomeratens verksamhet är bankdominerad**

Uppgifterna om ställningen i finans- och försäkringskonglomerat vid slutet av 2007 omfattar OP-Pohjola-gruppen och Aktia. Från och med 2008 börjar även Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Tapiola rapportera kapitaltäckningen på konglomeratnivå. Konglomeratets verksamhet är försäkringsdominerad och därför kommer försäkringsverksamheten att stå för en ökad andel av konglomeratets sammanlagda kapitalkrav.

Vid fjolårets slut var de finländska konglomeratens verksamhet ytterst bankdominerad: kreditinstitutsverksamheten svarade för ca 89 % av konglomeratets sammanräknade kapitalkrav. Försäkringsverksamhetens andel fördelades på liv- och skadeförsäkringsverksamhet så att livförsäkringsverksamheten stod för 6 % och skadeförsäkringsverksamheten för 5 % av det totala kapitalkravet. Med en kapitaltäckningsgrad på 1,51 % (minimikrav 1 %) för hela sektorn kan konglomeratens kapitaltäckning anses vara tillräcklig.

### **Närmare upplysningar**

finansanalytiker Janne Kainu, telefon 010-831 53 69.

---

## **Utlåningstakten högre än året innan**

Totalt sett var efterfrågan på lån något större i fjol än året innan och utlåningstakten ökade med 11,7 % (11,5 % i december 2006). Efterfrågan på bostadslån och konsumtionskrediter fortsatte att växa, men i något långsammare takt än under toppåren 2005–2006. Utlåningen till hushåll ökade med 11,2 % på årsbasis. Tillväxttakten i krediterna till icke-finansiella företag sköt fart först mot slutet av året och ökade till 12,9 % för året som helhet. Hushållens andel av den totala utlåningen på 141,5 miljarder euro uppgick vid slutet av 2007 till ca 61 %. Utlåningen till icke-finansiella företag stod för 34 % av hela utlåningen, en något större andel än året innan.

### **Osäkerheten på bostadsmarknaden ökade**

En alltjämt rätt låg räntenivå, trots räntehöjningar, och långa återbetalningstider på bostadslån har under de två senaste åren ökat hushållens aktivitet på bostadsmarknaden, med följderna att efterfrågan och priserna på bostäder har gått upp. Att efterfrågan stigit förklaras av hushållens fortsatt gynnsamma inkomst- och sysselsättningsutveckling.

Osäkerheten på marknaden har dock ökat. Höjda räntor och bostadspriser har redan dämpat efterfrågan på bostadslån. Bostadsköparnas prismedvetenhet och omdöme har förbättrats och detta har bromsat upp prisökningen och medfört längre försäljningstider för bostäder i snitt. Nedgången på bolånemarknaden speglas också i lägre utgångs- och försäljningspriser i vissa områden och osålda bostäder i tillväxtcentra. Det är även möjligt att köparnas beteende har påverkats av de alltmer utbredda följderna av bomarknadskrisen i USA och avmattningen i börprisernas uppgång.

### **Tillväxten i hushållens efterfrågan på lån avtog**

Av den sammantagna utlåningen till hushåll, 86,6 miljarder euro, uppgick bostadslånen i december 2007 än en gång till ett rekordbelopp, 62,2 miljarder euro. Hushållen lyfte nya bostadslån i februari 2008 till ett belopp av 1,7 miljarder euro, vilket var 0,2 miljarder euro mer än ett år tidigare.<sup>1</sup> För helåret 2007 minskade bolåneexpansionen bara till 12,4 % från 14 % året innan. Tillväxttakten i konsumentkrediterna sjönk med tre procentenheter 2007, men trots det var den i december 2007 alltjämt 7,9 %.

1 Finlands Bank.

### **Problemfordringar på icke-finansiella företag och hushåll har ökat**

#### **Ökningstakten i förfallna poster steg; i procent av bankernas totala utlåning var summan oreglerade poster alltså obetydlig**

Förfallna poster (förfallna och obetalda 30–90 dagar) ökade med ca 38 % under 2007. Också i procent av bankernas totala utlåning ökade de med 0,58 % (0,48 % i december 2006). Tillväxten i dessa poster under de två senaste åren vittnar om att antalet lånekunder med betalningssvårigheter håller på att öka och har lett till omförhandling av amorteringsplaner i bankerna. Trots ökade förfallna lån utgjorde de oreglerade posterna 2007<sup>2</sup> bara 0,28 % av bankernas totala utlåning (0,26 % i december 2006). Räknat i euro ökade de från året innan med 24 %.

2 Summa oreglerade poster = oreglerade poster (oreglerade minst 90 dagar) + garantifordringar + nollräntefordringar utanför koncernen.

### **Nedskrivningarna vände uppåt**

Nettonedskrivningarna försvagade bankernas resultat 2007 med ca 64 miljoner euro, medan nedskrivningarna vid slutet av 2006 på grund av återföringar och upplösningar fortfarande hade visat ett plus på 52 miljoner. I procent av utlåningen uppgick bruttonedskrivningarna (244 miljoner euro) endast till 0,16 % 2007 (0,13 % och 175 miljoner euro i december 2006).

### **Förfallna och oreglerade lån till icke-finansiella företag ökade**

Den förfallna och oreglerade utlåningen till icke-finansiella företag var större än året innan. Vid slutet av 2007 utgjorde de förfallna lånen 0,51 % (0,38 % i december 2006) och de oreglerade lånen totalt 0,28 % (0,26 % i december 2006) av den totala utlåningen till icke-finansiella företag. Mätt med den oreglerade volymen håller dock utlåningen till icke-finansiella företag alltså god kvalitet.

Trots ökningen i de oreglerade posterna var bruttonedskrivningarna på utlåningen till icke-finansiella företag vid slutet av 2007 en fjärdedel mindre än ett år tidigare. I procent av utlåningen till sektorn var andelen bara 0,17 % (0,26 % i december 2006).

### **Riskexponeringen i fastighetsfinansiering betydande**

Enligt en undersökning som Finansinspektionen genomförde sommaren 2007 hade de största bankkoncernerna i Finland betydande exponeringar i fastighetsfinansieringsverksamhet, dels i absoluta belopp och dels i procent av bankkonglomeratens kapitalbas och exponeringar totalt. De kvalitativa riskerna i fastighetsfinansieringen skiljer sig inte från andra kvalitativa risker i utlåningen till icke-finansiella företag, men i förening med säkerheterna i fastighet och bankernas egna fastighetsinnehav utgör exponeringsvolymen en betydande risk. Att fastighets- och byggnadsbranscherna dessutom har inbördes kopplingar ökar risken i fastighetsfinansieringen. Vid slutet av 2007 stod fastighetsbranschen för ca 28 % av bankernas utlåning till icke-finansiella företag.

### **Antalet konkurser ökade**

I januari–februari 2008 var antalet anhängiggjorda konkurser ca 14 % större än ett år tidigare. Inom huvudnäringsgrenen handel ökade antalet konkurser mest, dvs. med 32 %.<sup>3</sup>

3 Se Statistikcentralens pressmeddelande den 31 mars 2008.

### Betalningsanmärkningarna fortsätter att öka, antalet oreglerade snabbån har stigit

För privatpersoner och företag registrerades en femtedel fler betalningsanmärkningar 2007 än året innan.<sup>4</sup> Registreringarna gäller ofta samma personer. Trots att antalet betalningsanmärkningar på privatpersoner steg med drygt 20 % ökade antalet personer med betalningsanmärkningar bara med knappt 1 %. Största delen av domarna om indrivning av konto-, engångskredits- och finansbolagsfordringar under 300 euro gällde obetalda snabbån. Antalet nya betalningsanmärkningar på företag steg med närmare 8 % medan antalet företag som fick betalningsanmärkningar ökade med ca 5 % från året innan.

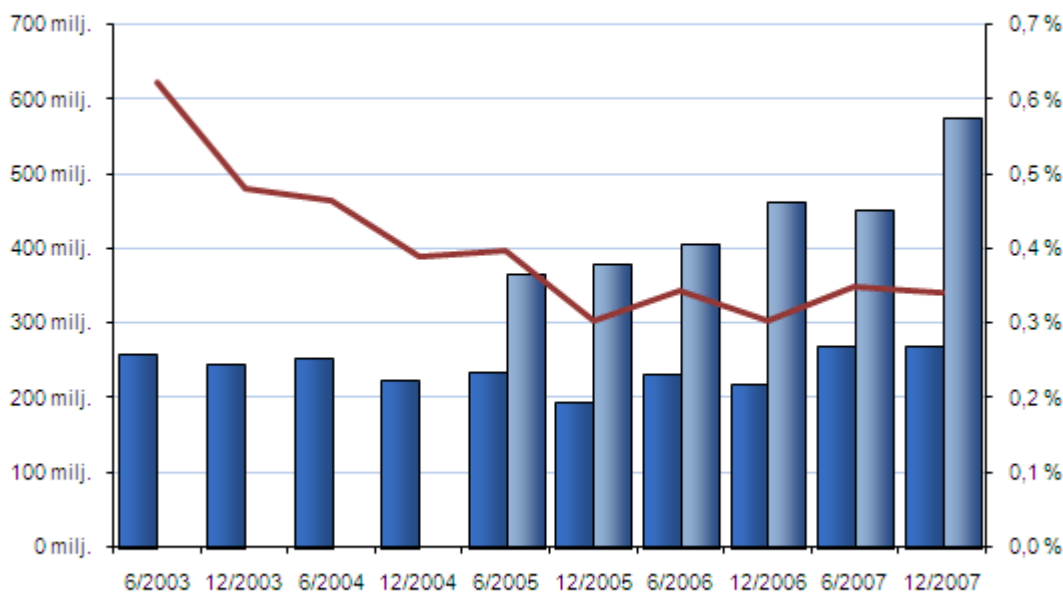
4 Suomen Asiakastieto Oy, februari 2008.

### Problemkrediterna till hushållssektorn fortsatte att öka

Problemkrediterna till hushållssektorn har ökat redan två år i rad. I euro räknat var ökningen 2007 ca 24 %. Förfallna krediter utgjorde 0,72 % av utlåningen till hushållssektorn (0,64 % i december 2006). Oreglerade krediter uppgick till 0,34 % av utlåningen (30 % i december 2006).

Mätt i procent av utlåningen kan ännu inga större problem med hushållens återbetalningsförmåga skönjas, men de ökade förfallna fordringarna tyder på att de skuldsatta hushållen har svårigheter att sköta sina lån. Vid slutet av 2007 var hushållssektorns andel av bankernas förfallna poster 65 %.

Oreglerade fordringar på hushåll (vänsterstapel), förfallna fordringar på hushåll (högerstapel) och summaoreglerade poster/utlåning (linje)



Källa: Finansinspektionen.

Bankernas bruttonedskrivningar på utlåning till hushållssektorn ökade med 20 % i fjol men i procent av den totala utlåningen till hushållssektorn var beloppet lågt: 0,08 % (0,07 % i december 2006).

### Hushållens skuldsättning nådde en ny rekordnivå

Den gynnsamma ekonomiska utvecklingen har förstärkt hushållens tilltro till sin egen ekonomi. Vid slutet av 2007 hade emellertid hushållens genomsnittliga skulder stigit till mer än 100 % av den disponibla årsinkomsten. Under åren strax före den senaste recessionen i början av 1990-talet uppgick skuldsättningen



till 80–90 %. Till följd av den ökade skuldsättningen blev hushållens sparkvot i fjol negativ, –3,8 %, vilket är rekordlåg i förhållande till de disponibla inkomsterna.<sup>5</sup>

Trots den snabba ökningen var skuldsättningen i Finland dock inte exceptionellt hög i jämförelse med andra länder. Skuldsättningen har koncentrerats främst till unga hushåll med stora bostadslån.

5 Se Statistikcentralens pressmeddelande den 29 februari 2008.

### Hushållens låneproblem är starkt koncentrerade

Stora bolån och höjda räntor har lett till överskuldsättning och låneproblem för vissa hushåll. Skuldproblemen hopar sig framför allt i hushåll med låga inkomster, och ränteuppgången har ansträngt särskilt hushåll med konsumtionskrediter, vilket har speglats i ökade betalningsanmärkningar. De höjda levnadskostnaderna till följd av inflationen och den fortsatta uppgången i marknadsräntorna medför att bolåntagarnas förmåga att sköta sina lån ytterligare försämras. Dessutom kan de stigande upplåningskostnaderna öka trycket på bankerna att höja räntemarginalerna på kundernas lån.

### Närmare upplysningar

bankinspektör Seppo Pitkänen, telefon 010-831 53 76.

## Fortsatta utmaningar för bankerna i deras upplåning

Kreditkrisen som började i augusti 2007 på den amerikanska subprimemarknaden har spritt misstro mellan banker och övriga marknadsaktörer. Bankernas behov att bygga upp likviditet ökade och intresset för kreditgivning till andra marknadsaktörer minskade. Till följd av detta har likviditeten på marknaden sinat och bankernas upplåning på marknaden försvårats betydligt. Osäkerheten har fortsatt även under de första månaderna 2008 och befaras bestå ett tag till.

### Utmaningar för upplåningen vid fortsatta marknadsstörningar

På grund av osäkerheten stärkte inlåningsbankerna i Finland sina likviditetsbuffertar under hösten. Trots det krävande marknadsläget har likviditeten i bankerna varit fortsatt god. Analysen i februari visar att bankerna har gynnats av flight-to-quality-fenomenet: tack vare sitt goda anseende har bankerna fått insättningar, framför allt mycket kortfristig finansiering. Marknaden för kortfristig finansiering har inte drabbats av stora problem: bankernas likviditet förbättrades när inlåningen ökade i en allt högre takt mot slutet av året och bankcertifikaten efterfrågades både i Finland och utomlands.

På grund av det höga priset upptog inlåningsbankerna i Finland långfristig finansiering endast efter grundlig prövning. För en fortsatt diversifierad kapitalstruktur har bankerna dock i mindre skala också upptagit långfristigare finansiering. På lång sikt bör fokus däremot ligga på en sund finansiell struktur, dvs. marknadsfinansieringens andel av refinansieringen och tillräcklig långfristig upplåning. Diversifierad finansiering behövs bland annat för fortsatt höga kreditbetyg. I banker som enbart stöder sig på kortfristig marknadsfinansiering kan stabiliteten rubbas.

### Inlåningsfinansieringens andel vände kraftigt uppåt på hösten

Inlåningen ökade i en allt högre takt på hösten. Ökningen var mångdubbel i förhållande till föregående år. Bankinlåningen uppgick till 95 miljarder euro i december 2007 (+13,4 %)<sup>1</sup>. Framför allt ökade den tidsbundna inlåningen, som växte med 43 % under 2007 huvudsakligen till följd av det minskade intresset för placeringsfonder. Inlåningskonkurrensen har tydligt skärpts och bankernas marginaler har krympt till följd av de högre kostnaderna för inlåningsfinansiering, som dock fortfarande är betydligt förmånligare än marknadsfinansiering. Inlåningen täckte 74 % av bankernas utlåning till allmänhet och offentlig sektor. Nyckeltalet ökade något under 2007 efter att ha visat en nedåtgående trend under flera år. En bidragande



orsak till ökningen var den nya S-banken. Vid årsskiftet stod inlåningen för ca 40 % av inlåningsbankernas upplåning.

1 Finlands Banks statistiköversikt Finansmarknaden 2/2008.

### **Den långfristiga marknadsupplåningen har blivit dyrare**

Långfristig finansiering finns att tillgå men till ett klart högre pris än tidigare. Bankerna har emitterat obligationer endast i liten utsträckning under hösten och vintern. De har dock inte något akut behov av långfristig finansiering och har beredskap för en långvarig störning.

Priset på finansiering genom säkerställda obligationer (covered bonds) med säkerhet i fastighet har stigit men betydligt mindre än på lån utan säkerhet. Till skillnad från värdepapper med bakomliggande tillgångar som säkerhet (asset backed securities) svarar också emittenten för säkerställda obligationer. Det finns noggranna direktivsbestämmelser om säkerheterna för täckta (säkerställda) obligationer. Lån med bakomliggande tillgångar som säkerhet är inte lika genomsynliga och marknadsens ovisshet om säkerheterna har betydligt påverkat priset på lånen.

De finländska hypoteksbankernas finansiering genom säkerställda obligationer slutade nästan helt öka på hösten. Andelen finansiering med säkerhet i fastighet ökar dock sannolikt på lång sikt i takt med den ihållande bolåneökningen. Hypoteksbankerna står redan för en ansevärd andel av bolånefinansieringen, då drygt 9 % av de utestående bolånen redan redovisades över hypoteksbankernas balansräkningar vid slutet av året.

### **Den genomsnittliga löptiden för upplåningen minskade under hösten**

Marknadsfinansieringens andel stabiliserades på hösten då få nya långfristiga obligationslån emitterades på grund av marknadsoron. Efter att ha ökat kraftigt på våren sjönk det utestående beloppet till nästan samma nivå som vid årsskiftet. Inlåningsbankernas utestående obligationslån uppgick till 17 miljarder euro i december (+3 % från året innan).

Bankerna upptog kortfristig finansiering alljämt genom bankcertifikat till och med utöver dagsbehovet i avvaktan på fortsatta marknadsstörningar. De utestående bankcertifikaten uppgick till 36 miljarder euro i december (+25 % från året innan).

Den genomsnittliga löptiden för marknadsfinansiering minskade något på hösten då obligationslån som förfallit till betalning inte ersattes genom nya emissioner. Av bankernas utestående skuldebrev till allmänheten hade nästan 70 % en löptid upp till ett år och 44 % en löptid upp till tre månader. Motsvarande siffror vid utgången av 2006 var 66 % och 38 %. Kortare löptider för marknadsfinansieringen ökar den strukturella finansieringsrisken i och med den högre risken för ny finansiering.

### **Den kortfristiga likviditeten fortsatt god**

Finansinspektionens analyser visar att den kortfristiga likviditeten i bankerna är god tack vare kraftigt ökad inlåning och rent av överefterfrågan på kortfristiga instrument. Likviditeten stärks också genom ökade likvida tillgångar. Tillgängliga godtagbara säkerheter, dvs. skuldebrev belåningsbara i centralbanker med en löptid över en månad, ökade framför allt under årets sista kvartal till nästan 9 miljarder euro. Även andra likvida tillgångar såsom andra skuldebrev, noterade aktier och fondandelar ökade kraftigt under hösten. Sammantaget var bufferten med likvida tillgångar betydligt större än föregående år. I ett marknadsläge med ansträngd likviditet är det viktigt att bankerna har en buffert med likvida värdepapper med låg risk som vid behov snabbt kan omsättas i pengar eller användas som säkerhet för annan finansiering.

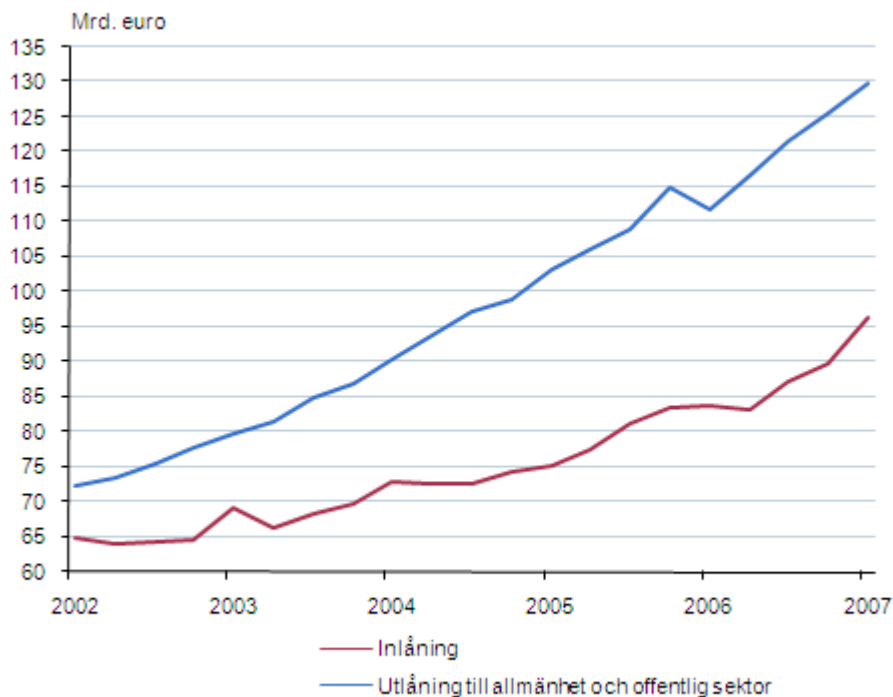
### **Marknadsläget orsakar tryck på bankernas finansieringskostnader**

De finländska inlåningsbankerna har klarat marknadsoron bra. Bankerna har också beredskap för en ännu långvarigare situation. Den kortfristiga likviditeten har varit fortsatt god. Den strukturella finansieringsrisken i

marknadsfinansieringen har ökat på grund av kortare genomsnittliga löptider. Den ökade andelen inlåningsfinansiering minskar dock beroendet av marknadsfinansiering och inlåningsökningen har därigenom minskat den strukturella finansieringsrisken.

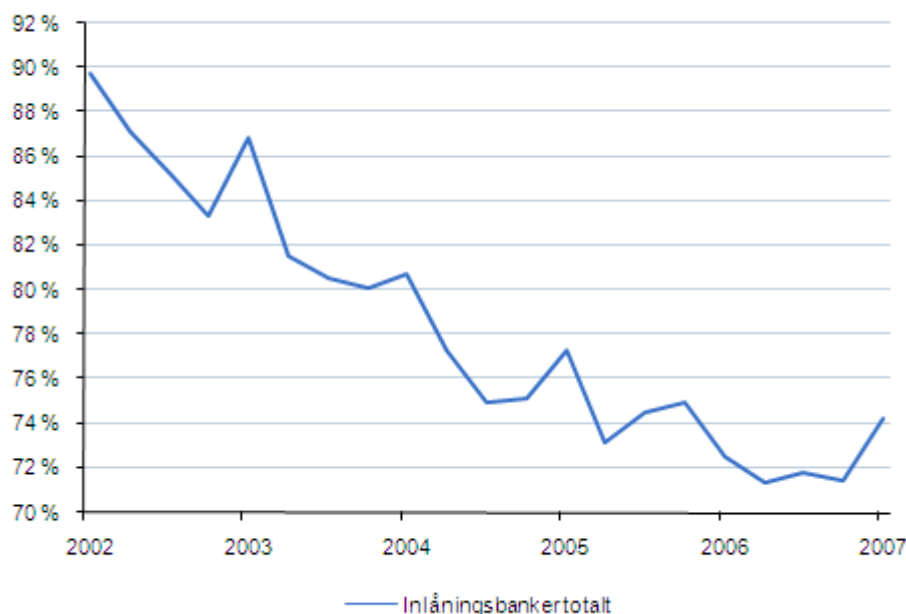
Priset på långfristig marknadsfinansiering har dock stigit betydligt och skapar därigenom ett tryck på lönsamheten. Inlåningskonkurrensen skapar ett tryck uppåt framför allt på räntan på tidsbunden inlåning, med ytterligare tryck på lönsamheten som följd.

#### Inlåning från och utlåning till allmänhet och offentlig sektor, miljarder euro



Källa: Finansinspektionen.

### Inlåning i procent av utlåning till allmänhet och offentlig sektor



Källa: Finansinspektionen.

#### Närmare upplysningar

bankinspektör Meri Rimmanen, telefon 010-831 53 79.

## Ränteriskerna i banksektorn fortsatt låga

Ränteuppgången i euroområdet under de senaste två åren och den kraftigt ökade utlåningen sedan flera år tillbaka har inte avsevärt ökat bankernas ränterisker.

Både den absoluta inkomstrisken och inkomstrisken i procent av finansnettot ökade något i inlåningsbankerna i Finland under 2007. Inkomstrisken till följd av en ränteuppgång på en procentenhet var 433 miljoner euro vid utgången av december 2007 (370 miljoner euro vid utgången av 2006) och 13 % (12 %) av finansnettot, som ökat under året. Med andra ord, när marknadsräntorna stiger med en procentenhet ökar finansnettot i banksektorn med mer än 400 miljoner euro. Mätt som summan av inkomstrisken i finansieringsverksamheten och investeringsrisken till följd av förändringarna i verkligt värde är bankernas sammanräknade ränterisk nästan neutral för ränteförändringar.

Marknaden väntar en nedgång i de korta penningmarknadsräntorna med ungefär 100 räntepunkter under 2008. En ränteförändring av den storleksordningen skulle minska finansnettot i banksektorn med ca 10 % men inte äventyra kapitaltäckningen.

#### Den ökade utlåningen avspeglas inte i bankernas ränterisker

Bankernas ökade utlåning återspeglas i de allt större balansposterna vid beräkning av inkomstrisken. Att balansposterna ökat har haft föga inverkan på inkomstrisken i euro. I procent av finansnettot har inkomstrisken också varit fortsatt låg och inga större förändringar kan observeras.

Storleken av den relativa inkomstrisken har påverkats av säkringen genom främst motsatta balansposter och ränteswappar och av bankernas ökade finansnetton.

Det enklaste sättet att hantera inkomstrisken i balansräkningen är att se till att löptidsobalanserna mellan tillgångarna och skulderna förblir små. Säkringen av inkomstrisken i balansräkningen genomförs till största delen med motsatta balansposter.

Den strukturella inkomstrisken på grund av löptidsskillnaderna mellan in- och utlåning hanteras i regel med hjälp av derivat, oftast ränteswappar.

Löptidsstrukturen för bankernas utlåning har förändrades inte nämnvärt under det gångna året, och största delen eller ca 80 % av banksektorns fordringar på allmänhet och kreditinstitut var alljämt bundna till korta marknadsräntor eller bankernas egna primräntor.

Valutornas andel av inkomstrisken minskade något från föregående årsskifte. Från 44 % vid utgången av 2006 hade andelen sjunkit till 29 % under 2007. De viktigaste valutorna utöver euron och de nordiska valutorna var amerikanska dollarn och brittiska pundet.

### Investeringsriskerna ökade svagt

Finansieringsverksamheten omfattar obligationer och derivat som är förenade med investeringsrisk. Räntekänsligheten i dessa poster var –8 miljoner euro vid utgången av 2007 (–110 miljoner euro). Negativ räntekänslighet innebär att värdet på avtalen sjunker då räntekurvan stiger med en procentenhet för alla löptider. Till skillnad från obligationer för vilka räntekänsligheten i praktiken alltid är negativ, var räntekänsligheten för derivat i finansieringsverksamheten positiv. Investeringsrisken speglar således bankernas säkring av värdeförändringar på obligationer genom derivat.

Investeringsrisken i handelslagret ökade under föregående år till –419 miljoner euro (–275 miljoner euro), främst till följd av den ökade investeringsrisken i poster i euro.

Den samlade ränteriskindikatorn, som speglar hela marknaden och beräknas på summan av inkomstrisken i finansieringsverksamheten och investeringsriskerna i finansieringsverksamheten och handelslagret på grund av förändringar i verkligt värde, visar att bankerna är nästan neutrala för ränteförändringar. Av detta räknasätt följer att en ränteförändring på en procentenhet endast skulle ha en marginell inverkan på bankernas totala finansnetto.

### Marknadens ränteförväntningar äventyrar inte kapitaltäckningen i banksektorn

Ränteförväntningarna, som beräknas på priserna för ränteoptioner som är föremål för aktiv handel på marknaden, indikerar att tre månaders Euribor väntas sjunka med cirka en procentenhet före utgången av 2008. Marknaden räknar med en ränteförändring nästan i nivå med räntechocken på 100 räntepunkter i analysen ovan. Om detta räntescenario realiseras minskar bankernas räntenetton med ca 10 % i genomsnitt men kapitaltäckningen äventyras inte.

### Den samlade ränterisken i banksektorn, inkl. derivathandel: euro + andra valutor (miljoner euro vid en ränteuppgång på en procentenhet)

	31.12.2007	31.12.2006	Förändring
Ränterisk i finansieringsverksamheten (banking book)			
Inkomstrisk	433.1	369.9	17.1 %
Finansnetto	3,328.1	3,049.7	9.1 %
Inkomstrisk i procent av finansnettot	13.0 %	12.1 %	7.3 %
Stresstest 1; avistautlåning < 1 mån.	-114.3	-144.2	-20.7 %
Stresstest 2; valutor till absolutvärde	932.3	687.1	35.7 %

---

Investeringsrisk	-8.2	-109.5	-92.5 %
Ränterisk i handelslagret (trading book)			
Investeringsrisk	-419.2	-275.6	52.1 %
Stresstest 3; valutor till absolutvärde	532.6	363.5	46.5 %

Källa: Finansinspektionen.

### Definitioner av ränterisk och ytterligare information om värderingsmetoderna

I Finansinspektionens analyser indelas ränterisk i inkomstrisk och investeringsrisk.

Med inkomstrisk avses effekten av löptidsobalanserna mellan bankens tillgångar och skulder på finansnettot vid stigande marknadsräntor och med antagande om en oförändrad balansräkningsstruktur.

Med investeringsrisk avses en omedelbar förändring av beräknade marknadsvärden för obligationer och derivat i finansieringsverksamheten eller handelslagret vid stigande räntor.

### Närmare upplysningar

finansanalytiker Matti Koivu, telefon 010-831 52 91.

---

## Investeringstjänstesektorn växer

### Omstruktureringar i investeringstjänstesektorn

Investeringstjänster kan tillhandahållas av inhemska kreditinstitut, värdepappersföretag eller kapitalförvaltande fondbolag. Utländska kreditinstitut eller värdepappersföretag kan tillhandahålla investeringstjänster antingen över gränsen eller via filial i Finland. Vid utgången av december 2007 uppgick antalet inhemska värdepappersföretag med auktorisation i Finland till 37 (40 31.12.2006). Vidare tillhandahålls investeringstjänster av tre finländska filialer till utländska värdepappersföretag.

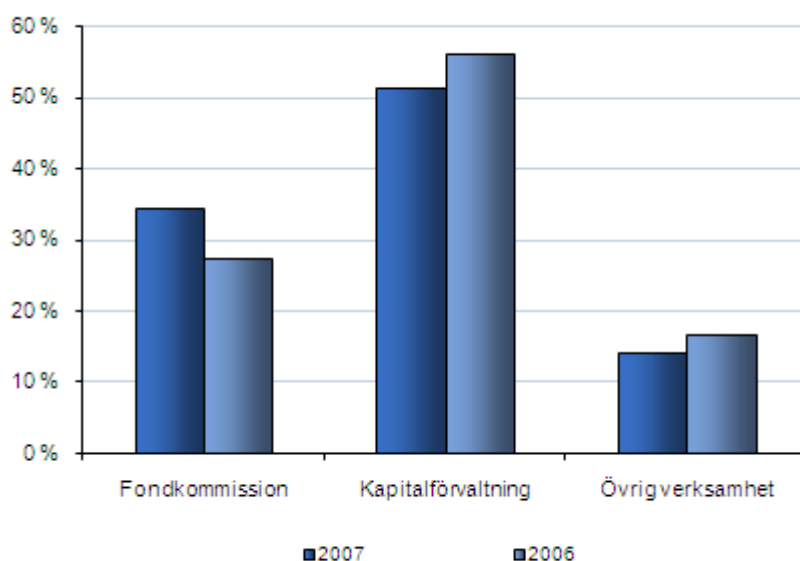
Till följd av strukturaffärer har värdepappersföretag fusionerats inom bankkoncerner. Nya tillståndsansökningar lämnas hela tiden in. En verklig anstormning på grund av MiFID väntas dock först mot slutet av april då tidsfristen för ansökan om verksamhetstillstånd för bl.a. investeringsrådgivning och handel med råvaruderivat går ut.

### Värdepappersföretagens lönsamhet fortsatt god

Intäkterna från investeringstjänster uppgick till 297 miljoner euro vid utgången av 2007 (367 miljoner 2006). Intäktsminskningen förklaras av omstruktureringar där värdepappersföretag har fusionerats med moderbanken. Värdepappersföretagens lönsamhet låg kvar på en god nivå trots konkurrensen och det osäkra marknadsläget. Rörelsevinsten låg på ca 121 miljoner euro och rörelsevinstprocenten (rörelsevinst / intäkter från investeringstjänster \* 100) uppgick till 41 % (36 % 31.12.2006).

Kapitalförvaltning och fondkommissionsrörelse svarade för över 80 % av intäkterna från investeringstjänster. Intäktsfördelningen visar att kapitalförvaltning stod för 51 % av provisionsintäkterna, fondkommissionsrörelse för 35 % och övrig verksamhet för 14 %. Övrig verksamhet innehåller provisionsintäkter från bland annat investeringsrådgivning och corporate finance.

## Fördelning av intäkter från investeringstjänster 2007 och 2006



Källa: Finansinspektionen.

## Förskjutningar i kapitalförvaltningen till följd av omstruktureringar

Kapitalförvaltade tillgångar totalt (i värdepappersföretag, banker och fondbolag) ökade med knappt 10 % till 143,3 miljarder euro. Till följd av omstruktureringar skedde en förskjutning av förvaltade tillgångar från värdepappersföretag till kreditinstitut, vilket återspeglades i minskade intäkter från kapitalförvaltningen. Då de förvaltade medlen i värdepappersföretagen minskade med ca 30 %, minskade intäkterna från kapitalförvaltningen på motsvarande sätt med ca 28 %. Kapitalförvaltningen består till största delen av diskretionär kapitalförvaltning och placeringsfondernas andel av tillgångarna är alltjämt stor.

## Förvaltade tillgångar totalt

	12/2007 md euro	12/2006 md euro	Förändring	Procentuell förändring
Diskretionär kapitalförvaltning	103.6	97.4	6.2	6.3 %
Därav inhemska placeringsfonders tillgångar	56.3	52.3	4.1	7.8 %
Konsultativ kapitalförvaltning	39.7	36.2	3.5	9.7 %
Summa	143.3	133.6	9.7	7.3 %

## Tillgångar förvaltade av värdepappersföretag

	12/2007 md euro	12/2006 md euro	Förändring	Procentuell förändring
Diskretionär kapitalförvaltning	68.1	90.2	-22.1	-24.5 %
Därav inhemska placeringsfonders tillgångar	38.6	48.7	-10.2	-20.9 %

---

Konsultativ kapitalförvaltning	7	17.2	-10.1	-58.8 %
Summa	75.2	107.4	-32.2	-30.0 %

### Nya kapitaltäckningsregler från och med 2008

För kapitaltäckningsanalysen var 2007 ett övergångsår då reglerna enligt Basel I och Basel II tillämpades samtidigt. Värdepappersföretag ska tillämpa kapitalkraven enligt Basel II från början av 2008. Bolagen ska då ha en välgrundad uppfattning om hur riskprofilen förändras och hur mycket kapital som behövs för det planerade risktagandet då verksamheten utvecklas enligt strategin. Koncentrationsrisk och anseenderisk är typiska risker i investeringstjänsteverksamheten som bolaget ska ta hänsyn till i kartläggningen av kapitalbehovet.

Över hälften av värdepappersföretagen rapporterade kapitaltäckningen för 2007 enligt de tidigare reglerna. Kapitalbasen för dessa bolag uppgick vid utgången av 2007 till nästan 77 miljoner euro och kapitalkravet till 19 miljoner euro. Kapitalöverskottet på 58 miljoner euro var ca tre gånger så stort som kapitalkravet.

De värdepappersföretag som tillämpade Basel II-reglerna redan 2007 beräknade kapitalkraven för följande tre riskkategorier: kreditrisk, marknadsrisk och operativ risk. Kapitalbasen för dessa bolag uppgick till ca 50 miljoner euro och kapitalkravet till 11 miljoner euro. Kapitalöverskottet på 39 miljoner euro var ca 3,5 gånger så stort som kapitalkravet. Proportionellt sett mest kapital behövs för operativ risk (ca 60 % av kapitalkravet).

Samtliga värdepappersföretag uppfyllde kapitalkraven vid utgången av 2007 trots den stora spridningen mellan bolagen. För kontinuiteten i verksamheten är det viktigt att företagen har en tillräckligt stor kapitalbuffert.

### Hårdare konkurrens i investeringstjänstesektorn

Värdepappersföretagens lönsamhet beror på utvecklingen av provisionsintäkterna. I den föränderliga omvärlden är det en allt större utmaning att hålla intäkterna på nuvarande nivå. Bankinlåning har blivit ett allt attraktivare alternativ och vi är inte längre beredda att betala lika mycket som förut för en aktiv kapitalförvaltning. Den avtagande aktiviteten på aktiemarknaden minskar likaså courtageintäkterna. Emissioner, börsintroduktioner och andra stora strukturaffärer kanske inväntar ett gynnsammare marknadsläge. Corporate finance-verksamheten ger stora intäkter men belopp och tidpunkt är svåra att förutspå.

Det osäkra marknadsläget och nya aktörers inträde på marknaden förebådar en hårdare konkurrens.

### Närmare upplysningar

finansanalytiker Sinikka Loponen, telefon 010-831 52 78.

---

## Utvecklingen på fondmarknaden vände

Utvecklingen på fondmarknaden vände i augusti 2007 i och med subprimekrisen. Ännu i juli uppgick fondkapitalen till rekordhög 70 miljarder euro. Under årets fem sista månader utgjorde nettoutflödet ur fonderna ca 3,3 miljarder euro. Vid utgången av året uppgick fondkapitalet till ca 66 miljarder euro (60,9 miljarder 2006).

Osäkerheten på marknaden har fortsatt 2008. I januari–februari översteg nettoinlösningarna två miljarder euro och fondkapitalen minskade till 61,3 miljarder euro. I januari gällde inlösningarna aktiefonder och i februari huvudsakligen korräntefonder. Värdeminskningen på företagslån har haft en negativ inverkan på korräntefonderna, som betraktats som riskfria. Investerarnas intresse för riskfria inlåningskonton ökade dels

på grund av stigande riskpremier på företagslån, dels till följd av den positiva utvecklingen i inlåningsräntorna.

Räntefondernas andel av det totala kapitalet uppgick till 51,5 % vid utgången av 2007 (48,3 % 2006). Kapitaltillflödet till räntefonderna var ca 4 miljarder euro under 2007. Aktiefondernas proportionella andel sjönk från 35,4 % vid utgången av 2006 till 33,1 %. Minskningen förklaras av en ökning i det totala kapitalet, då aktiefondernas kapital fortfarande låg i nivå med föregående år.

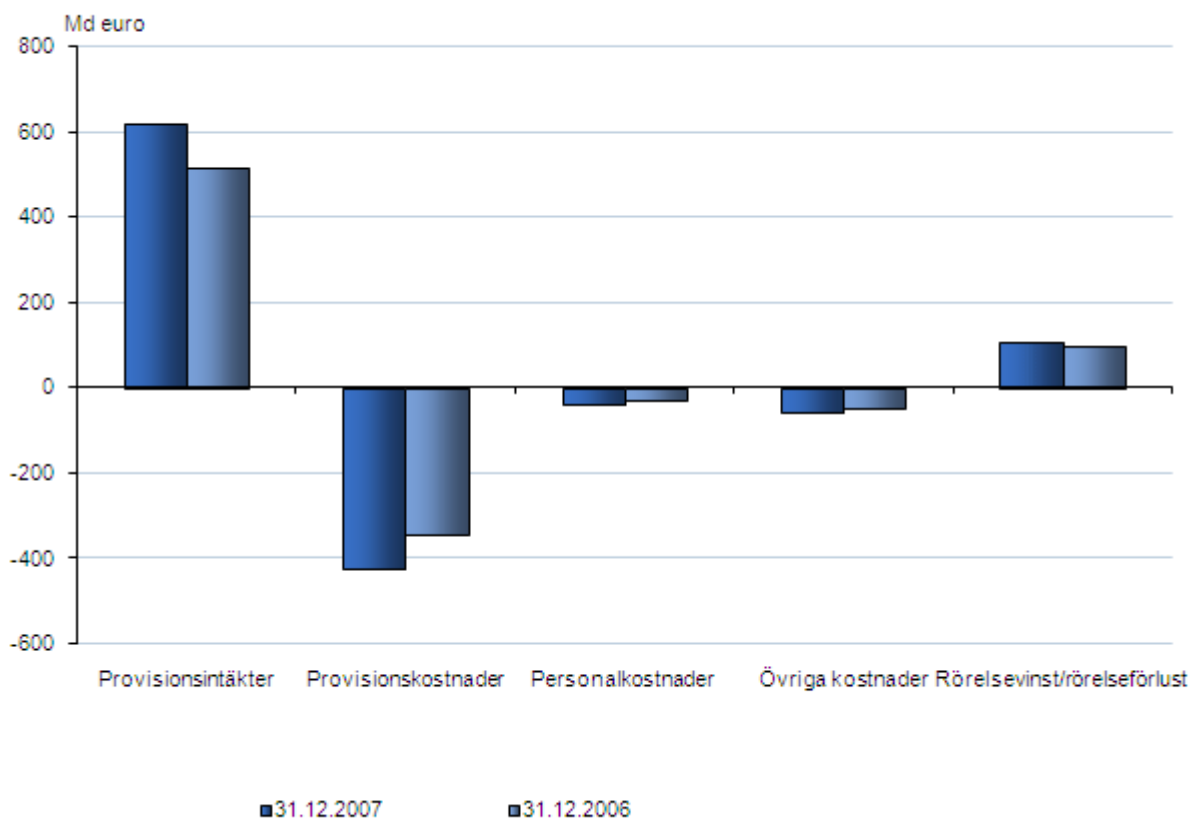
Trots de stora inlösningarna i februari 2008 har räntefondernas proportionella andel av fondkapitalen legat kvar på drygt 50 % (54 % 29.2.2008). Aktiefondernas andel av hela fondkapitalet har fortsatt att minska och uppgick den 29 februari 2008 till ca 30,7 %.

### Turbulensen på fondmarknaden speglades ännu inte i det totala resultatet för branschen

De flesta fondbolagen lyckades förbättra sin rörelsevinst under 2007. Fem fondbolag redovisade förluster 2007 trots den genomsnittligt goda lönsamhetsutvecklingen. Fondbolagens provisionsintäkter ökade med 20 % till ca 620 miljoner euro. Förvaltningsavgifterna svarade fortfarande för nästan 90 % av alla provisionsintäkter.

Fondbolagens totala rörelsevinst ökade inte i takt med intäkterna. Rörelsevinsten steg med ca 9 %, medan intäkterna ökade med 20 %. Framför allt personalkostnaderna ökade proportionellt mer än provisionsintäkterna under motsvarande period. Rörelsevinstprocenten minskade till 17,1 % från 18,7 % året innan.

**Lönsamhet 2007 ja 2006**



Källa: Finansinspektionen.



### **Kapitalkraven uppfylldes**

Samtliga fondbolag uppfyllde kapitalkraven enligt lagen om placeringsfonder:

1. Aktiekapitalet ska uppgå till minst 125 000 euro (absolut minimum).
2. Utöver minimiaktiekapitalet ska kapitalbasen utgöra 0,02 % av det belopp med vilket det sammanlagda värdet av förvaltade placeringsfonder överskrider 250 miljoner euro. Kapitalbasen behöver dock inte överstiga 10 miljoner euro.
3. Kapitalbasen får aldrig underskrida 25 % av de fasta kostnaderna för föregående räkenskapsperiod.

Kapitalförvaltande fondbolag omfattas av de nya kapitaltäckningsreglerna (Basel II) och ska utöver kraven i lagen om placeringsfonder också uppfylla kapitalkraven enligt Basel II från och med 2008. Fyra fondbolag rapporterade enligt de nya kapitaltäckningsreglerna redan 2007.

Enligt kapitaltäckningsrapporterna var fondbolagens kapitalbas tillräcklig i förhållande till kraven enligt första pelaren. Operativ risk är den största enskilda riskkategorin för vilken bolagen behöver kapital (87 % av det totala kapitalkravet).

### **Marknadsoron avslöjade risker i fondsparandet**

Marknadsläget den senaste tiden har visat hur också räntefonder som betraktats som riskfria är känsliga för fluktuationer i marknadspriserna. En placeringsfonds risker är beroende av investeringsstrategin och riskprofilen. Riskerna kan variera mycket beroende på fondtyp.

Marknadsosäkerheten understryker riskhanteringens betydelse. Framför allt en smidig värdeberäkning spelar en viktig roll i ett marknadsläge där tillgången till prisinformation har försvårats och egna värderingsmetoder måste användas.

I ett osäkert marknadsläge accentueras också motpartsriskens betydelse. En värdeminskning på något placeringsobjekt kan ha väsentlig inverkan på placeringsfondens värde framför allt när det gäller specialplaceringsfonder som inom ramen för sina stadgar kan avvika från begränsningarna i lagen om placeringsfonder.

### **Närmare upplysningar**

finansanalytiker Sinikka Loponen, telefon 010-831 52 78.

---